

14. Максименко С. Д. Медична психологія : підручник / за ред. акад. С. Д. Максименка. Т. 1. Київ : Вид-во «Людмила», 2023. 458 с.
15. Максименко С. Д. Медична психологія : підручник / за ред. акад. С. Д. Максименка. Т. 2. Київ : Вид-во «Людмила», 2023. 520 с.
16. Maksymenko S., Lunov V., Matiash M., Subbota S., Tolstoukhov A. Ukrainian Syndrome: How Ukrainian Youth Understands the New Norm of Life and Relates to Leraing in face to 2022. Full-Scale Russian/ SSRN. 2023. №1 (January 15, 2023). P. 1–10.

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ «УМНОЖЕННЯ НАДІЇ» У ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ «СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ»

Антонець Марина

*Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського,
Полтавський державний аграрний університет
antmarina63@yahoo.com*

Кривошопка Тетяна

*Ліцей № 14 «Здоров'я» Полтавської міської ради
0956634860t@gmail.com*

Решетова Олександра

*Полтавський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 19 «Барвінок»
Полтавської міської ради
sashareshetovap@gmail.com*

Окупаційна широка війна в Україні триває більше трьох років. Злодіяння рашистів не залишають байдужими людство планети. Ворог здійснює гвалтування та вбивства, обстрілює мирне населення, руйнує інфраструктуру. Українці перебувають у постійному стресі і все більше потребують духовної, матеріальної і психологічної допомоги. Тому актуальність теми полягає у проведенні програми «Умноження надії», що допоможе постраждалим людям лікувати душевні рани, бути стресостійкими і жити у нових реаліях. Особливості змісту і принципів проведення програми важливо розглянути, вивчаючи предмет «Соціально-психологічний тренінг».

В. Федорчук стверджує: «Феномен тренінгу насамперед у тому, що він відповідає вимогам сучасного життя з його різними суспільними проблемами» [6]. С. Івашньова зауважує,

що «тренінг орієнтований на запитання та пошук» [3]. Сьогодні на ринку тренінгових послуг є широкий вибір програм, що можуть допомогти громадянам України у вирішенні душевних і духовних проблем. Програма «Умноження надії» заснована на «діалогічному спілкуванні, методі активного слухання та наративному методі» [2]. Л. Помиткіна зазначає, що «здатність інтерпретувати реальність за допомогою наративних структур є невід'ємною сутністю особистості, а використання специфічних наративних способів осмислення світу виступає як основний засіб осмислення власного життя або певної життєвої ситуації і як особлива форма існування людини» [5]. Програма «Умноження надії» («Multiplying hope») включає наративи Святого Письма.

Модератори програми в Україні, аналізуючи результати її проведення, проголошують, що Боже Слово «живе й діяльне і гостріше від усякого двосічного меча: воно проходить аж до розділу душі й духа, суглобів та кістяного мозку і розрізняє чуття та думки серця» [1, Євр.4:12]. Сутність «Умноження надії» описали Тріша і Стефан Стрінгери. Вони стверджують, що «наша історія, Божа історія та можливість ділитися Божими історіями стають міцно сплетеним шнуром з трьох частин. Наша особиста історія знаходить мету в теодрамі, що формує та спрямовує наші особисті історії» [8]. У програмі застосовуються методи і техніки активного навчання, Вони є інструментами глибокого зцілення і кращої життєвої перспективи.

Метою дослідження є показати важливість впровадження «Умноження надії» у робочу програму навчальної дисципліни «Соціально-психологічний тренінг».

Навчальна дисципліна «Соціально-психологічний тренінг» викладається у Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського на першому курсі для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» освітнього ступеню «Бакалавр» у другому семестрі. Перед ознайомленням студентів з програмою «Умноження надії» доцільно було провести з ними інтерв'ю щодо результатів вивчення предмету «Соціально-психологічний тренінг». В. Моргун та І. Тітов зауважують, що «інтерв'ю є основним

засобом збору первинної інформації з метою з'ясування взаємозв'язків досліджуваних процесів і змінних» [4]. Також зазначено, що «інтерв'ю дає інформацію від учасників для виявлення загальних тенденцій і загальних практик» [7]. Студентам було задано сім питань.

Слухаючи про програму «Умноження надії», викладачка пояснила, що М. Антонець і Т. Кривошайка навчалися цій програмі у серпні 2022 року в Польщі. «Multiplying hope» проводиться у світі з 2017 року. Тематичний блок «Зцілення душевних травм» (HST) організовують вісім тренерів з Польщі, США і України у режимі on-line.

Першим запитанням в інтерв'ю було: «Що є тренінгом для Вас?» Студенти дали такі відповіді: «Це спочатку можливість пізнати себе, а потім інших. Це є власний розвиток, навчання спілкуватися, набуття навичок розмови. Це набуття навичок емоційного інтелекту. Це поглиблення знань з різних сфер». Друге запитання було: «Які Ви знаєте принципи проведення тренінгу?» Студент відповів: «Активність, створення довірливої і безпечної атмосфери, зворотний зв'язок, поєднання теорії з практикою, рівноправність учасників, добровільність висловлювань». Третім запитанням було: «Чим відрізняється тренінг від коучінгу?» На нього відповіли три студенти: «Тренінг спрямований на розвиток навичок у спілкуванні, а коучінг – більше на пізнання себе. Тренінг є груповим методом спілкування, а коучінг передбачає працю тренера з кожним індивідуально і більш орієнтований на майбутнє. Тренінг має чітку структуру, а коучінг є більш гнучким». На четверте запитання «Яке золоте правило тренінгу?» студентка відразу відповіла: «На обговорення треба залишати вдвічі більше часу ніж на виконання вправ». П'ятим запитанням інтерв'ю було: «Назвіть методи і техніки тренінгу». Чотири студенти відповіли: «Знайомство, спілкування у парах, вправи щодо активного слухання, міні-лекція, презентації. Арт-терапія, рухові ігри, групові дискусії. Техніка «Навчаючи – вчуся», мовчазний самоаналіз. Ігри, обмін думками, самостереження». Шосте запитання: «Назвіть головні риси тренера». Чотири студенти відповіли: «Компетентність, емпатія, рефлексія, щирість, постійне підтримання учасників, чесність, самокритичність і визнання власних помилок.

Комунікабельність, вміння чітко формулювати думку свою та інших, активне слухання. Високий рівень соціального інтересу і саморегуляції, емпатія, оптимізм, гнучкість і лояльність, врівноваженість і терплячість. Стресостійкість, вміння урегулювати будь-який конфлікт і тримати фокус групи, гнучкість до різних думок. Сьомим запитанням інтерв'ю було: «Яка для Вас найважливіша фаза тренінгу?» Відповідь надали п'ять студентів: «Фаза надання матеріалу і фаза побудови взаємин. Остання фаза щодо висновків, шерінг. Фаза рефлексії. Фаза знайомства і остання фаза щодо висновків. Третя фаза – побудова взаємин».

Далі викладачка докладно розповідає про програму «Умноження надії». Вона говорить про можливості взяти участь у ній для отримання досвіду і задля власного зцілення. «Особливості програми полягають у відновленні спільнот шляхом зцілення поранених сердець, озброюючи і наділяючи силою тих, хто отримав втіху від Бога» [2]. Слухаючи двічі біблійні історії і відповідаючи після цього на п'ять питань, люди, які пережили різні види травм, діляться особистими історіями у парах. Учасники групи HST відчують єдність, розвивають цілеспрямованість та зміцнюють свою віру. Членам групи надається можливість вчитися слухати іншого, бути почутим, сумувати та радіти разом. Через сім зустрічей проходить основна ідея зцілення та нових початків у житті: зло, що було задумане на людину, «Бог обернув на добре, щоб зробити так, як воно і є сьогодні: спасти життя багатьом людям» [1, 1М.50:20].

Викладачка розповідає здобувачам вищої освіти на предметі «Соціально-психологічний тренінг» про особливості ефекту від проведення програми «Умноження надії» для різних верств населення, а саме для вимушено переміщених осіб, для постраждалих від окупантів, для українських військових, для освітян. Люди, які пройшли через програму «Умноження надії», отримали зцілення душевних травм і неоціненний досвід спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Святе Письмо Старого та Нового Завіту / переклад Отця Івана Хоменка. Жовква : Вид-во Отців Василіян «Місіонер», 2022. 1470 с.

2. Антонець М. О., Кривошапка Т. І., Решетова О. В. Впровадження програми «Умноження надії» у соціальне служіння та освіту. *Морально-етичний і творчий складник як основа професійного зростання майбутніх журналістів, педагогів, психологів та богословів*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Буча, 07 листопада 2024 р.). Буча : ПВНЗ «УГІ», 2024. С. 99–101.

3. Івашнюва С. В. Як підготувати і провести ефективний тренінг. Харків: Вид-во «Ранок», 2019, 80 с.

4. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики. Київ : Видав. дім «Слово», 2013. 464 с.

5. Помиткіна Л. В. Використання наративного методу у процесі дослідження особливостей професійного самовизначення студентської молоді. *Edukacja zawodowa i ustawiczna*. Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Warszawa, 2016. С. 283–291.

6. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 250 с.

7. Antonets M. O., Mykhailenko H. G. Specific techniques for personal resource development in wartime: insights from EMI program interview research. *«Психологія і соціальна робота у XXI столітті»* : мат-ли II міжнар. наук.-практ. форуму (20-22 листопада 2024 року, Полтава). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2024. С. 31–35.

8. Stringer Tricia and Stephen. New Hope: A Theodramatic Approach to Trauma Healing. July 15, 2020.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА ПРАКТИКИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЇХ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Атаманчук Ніна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
nina.atamanchuk@gmail.com

Кірячок Наталія

ГО Центр культури та розвитку «Горизонт» (м. Кросно, Польща)
natagestaltterapist@gmail.com

В умовах російсько-української війни значно зросла кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», внутрішньо переміщеною особою вважається громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка легально перебуває на території України та має право на постійне проживання, і яка була змушена залишити своє постійне місце проживання через збройний